

Lezingen en overweging OCP Nijmegen
Zondag 17 mei 2020
Lezingen: Jesaja 41,17-20
Johannes 16,16-24

Gedragen en verbonden

“Nog een korte tijd en gij aanschouwt Mij niet meer; wederom een korte tijd en gij zult Mij zien.”. Wat zou Jezus hiermee bedoelen, vragen de leerlingen zich af. Ze hebben geen idee en dat is goed in te voelen. En of Jezus’ verdere toelichting nu veel helpt? “Gij zult bedroefd zijn, maar uw droefenis zal in vreugde verkeren.” Jullie pijn zal zijn vergeten, je kunt je voortaan rechtstreeks wenden tot de Vader in mijn naam. “Vraagt en gij zult verkrijgen, opdat uw vreugde volkomen zij.” Het zijn woorden die troost en hoop uitspreken, maar de leerlingen kunnen ze niet vatten. En wij hoogstwaarschijnlijk ook niet, op dit moment.

De perikoop die we vandaag horen en lezen is uit de tweede afscheidsrede van Jezus die Johannes optekent. Jezus staat voor zijn lijden en dood. Centraal in deze rede staat niet alleen de relatie tussen de Vader, Jezus en de leerlingen, maar ook het leven van de leerlingen na de opstanding van Jezus, hun grond van vertrouwen, nadat Jezus bij zijn Vader is teruggekeerd en zichzelf verder moeten (Joh. 16,25-33).

Het is wel vaker opgemerkt: in het Johannesevangelie zijn Pasen, Pinksteren en Jezus’ wederkomst één grote samenhangende heilswerkelijkheid. Ze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. En die heilswerkelijkheid omvat het hele leven van de leerlingen en de christelijke geloofsgemeenschap. Pasen is niet iets eenmaligs, een of ander mirakel van toen en daar, maar een ruimte waarin de gemeente vreugdevol verblijf mag houden. Als ik bij de Vader ben, zegt Jezus tot zijn leerlingen, dan mogen jullie je altijd rechtstreeks tot Hem wenden met je vragen in mijn naam. Pasen is het voortdurend wandelen en praten van de gemeente met God. En dit is een aanhoudende en onvoorstelbare vreugde, zo wil Johannes ons zeggen. De leerlingen kunnen dit niet vatten en daarom probeert Jezus het eerst in beelden uit te leggen, zoals dat van de moeder en de geboorte van haar kind. Die geboorte geeft pijn, zoals ook het heengaan van Jezus pijn en verdriet veroorzaakt. Maar net als bij een geboorte, ontstaat ook met het heengaan van Jezus naar de Vader een nieuw leven. Een diepe verbondenheid, een grote blijdschap komt in de plaats van de misère. Een diepe band bepaalt het leven van moeder en kind, maar ook dat van God en de gemeente. In zo’n relatie mag je vragen wat je wilt, geen vraag is te gek of belachelijk. Bidden wordt een tweede natuur. Vraag en je zult antwoord krijgen. Klop op deur, en er zal worden opgedaan. Is daarmee echter alles gezegd?

Vragen, klagen, zeuren, smeken, aanroepen, verwensen, het komt allemaal voor in de Bijbel, met name in de Psalmen. Soms kan de indruk ontstaan dat deze vormen van gebed iets hebben van een vragen wat je hartje begeert, een luilekkerlandsverlangen van een kind dat geen grens stelt aan zijn eigen wensen. Of van een rancuneus type dat nu eindelijk eens van zijn tegenstrevers verlost wil worden. Niet dat daar iets mis mee is, want niets menselijks is het bidden vreemd. Maar in dit evangelie van Johannes worden we gewezen op een diepere laag, voorbij ons paradijsverlangen, op een grond dieper dan het verlangen naar ‘alle-sores-voorbij’.

Pasen wil niet zeggen dat we zijn aangekomen in een paradijselijke toestand. Dat zijn we immers niet. Enige verzen na onze perikoop van vandaag zegt Jezus tegen zijn leerlingen: “Jullie zullen het zwaar te verduren krijgen, maar houdt moed.” (16,33). Geen moeiten en sores blijven ons bespaard, zoals we juist in deze coronatijd ervaren, met al zijn beperkingen,

onzekerheden, verlies en verdriet. Maar de grond onder al die sores, het ankerpunt te midden van alle vragen en vertwijfeling is die van de ervaring dat we gedragen worden door God en de Verrezenen, dat God met ons meegaat en dat Hij ons binnenleidt in een nieuwe ruimte en ons samenbindt. Binnen deze ervaring van Godsverbondenheid die Johannes ons vandaag voorhoudt, krijgen al onze vragen, hoop en wanhoop, verdriet en vreugde een plaats. En daarmee wordt ons dorre leven weer vruchtbaar, zoals Jesaja ons in de eerste lezing zegt. Die ervaring met God verbonden te zijn is iets heel krachtigs naar de overtuiging van Johannes, ook al is ze nooit onaangevochten. De apostel Paulus getuigt hiervan als volgt – en hij vat daarmee volgens mij ons Johannesevangelie van vandaag perfect samen: “Ik ben ervan overtuigd dat dood noch leven, engelen noch machten noch krachten, heden noch toekomst, hoogte noch diepte, of wat ook maar in de schepping is, ons zal kunnen scheiden van de liefde van God die Hij ons gegeven heeft in Jezus Christus onze Heer.” (Rom. 8,38-39). Johannes voegt daar vandaag aan toe: “En dan zal je vreugde volmaakt zijn.” (Joh. 16,24).

Moge het zo zijn

Leo Oosterveen o.p.